RESSON DE LAS PLANAS E DE LAS VALAAS

(jornal en occitan d'informacion estudianta)

Redaccion dals estudiants dal Departiment Lenga d'òc de la fac de Letras, dal MED'Oc Niça e de tots aquelos que vòlon i escriure.

Diches dal mes : « Plòu plòu plòu la galina a fach l'òu » o « Lo jornal ?, quora pòl pareisse ! »

N° de març dal 2001

Numero a gràtis (just lo chal fotocopiar) O €, O FF

SOMARI

- PRESENTACION
- Prachica de la grafia unitària
- OCCITÀNIA, qu'es aquò ? [keza'ko]
- Pausicion de la França
- L'EURÒPA
- Las adreiças sus lo terren

=> PRESENTACION : perqué en occitan ?

n'i a basta de documents e revistas escrichas en lenga francesa perqué si pòsque un pauc chambiar e faire la meteissa chausa en occitan.
Non ?

Avèm una lenga liura que permete dins lo même texto d'escriure los mots d'un biais literari : « aquelos » o oral : « 'quels » tot aquò dins la meteissa grafia.

=> PRACHICA de la GRAFIA UNITÀRIA:

L'utilitat de la grafia unitària (o occitana) coma son nom l'indica es de permetre a tot lo monde de legir los autors dins lors dialectes e de gardar las caracteristicas de cada dialecte de l'occitan coma gascon e biarnès, lemosin, alvernhat, guienés, lengadocian, dalfinoalpin (ò gavòt), provençal e niçard !

De grands autors coma Raimond FERAUD, Francès PELLOS, Joan Francès FULCONIS, Joan BADAT, Alan e Guiu PELHON, Jan Luc SAUVAIGO, MAURIS, l'empleguèron e l'emplégon totjorn.

Aquel fuelhacho es escrich en grafia unitària : definia segon los principis pròpris occitans si desseparant dal modèl francès : '' amé lou béou payis e lou soulèou''.
Vaquí se volètz ben lo legir coma si pauc lo definir :

letra occitana = equivalent en francès [Alfabet Fonetic Internacional]
a = a sus la còsta [a], o dubèrt en valaa de Tiniá, de Var [o]
á = 'o' ò 'e' (en gavòt)
e = 'é' [e]
è = 'è' [E]
o = 'ou' [u]
ò, uò = las diftòngas ouo [wo], existe parier : oue, oua, [we, wa]
u = 'w' [w] ambé vocala (avec voyelle) : iu [iw]
'u' [y] ambé consona : respùblica [res'pyblika]
lh = 'li, y, ille' [lj, j] lo portuguès fatz parier
nh = 'ni, gn, nn' [nj] lo portuguès e vietnamian fan parier
sh = 'ch' [S] aishò (aiçò) = ceci
ch = 'tch' [tS] chambiar~cambiar = changer

d’autres signes coma à, á, é, í, ü, ù, ó enfòrçon la letra dins sa prononciacion e indicon l’accent tonic s’es placiat especialament.

ós = ous [‘us] amorós [amu’rus]= amoureux
tat = ta [‘ta] libertat [liber’ta]= liberté

Tot si pronóncia, manco quora i son doas consonas ensèm coma : apte = ‘ate’, victor = ‘vitou(r)’, espatla = ‘espala~espalo’, signe = ‘sikne~sine’
Lo –d final se ditz -t

=> OCCITANIA QU’ES AQUO ?:
Mapa :

Los dialectes :
dins la nòstra region emplegam correctament lo provençal : dins lo país grassenc, despartiment Var, país massilhès ; lo niçart dins la vila de Niça e Vilafranca, Sant Laurenç de Var, lo Cròs de Canha ; lo dalfinoalpin (o gavòt) lenga emplegaa per la redaccion dal jornal scienti-fac-ament de Mentan, ‘A Torbia, Còntes a Dinha, Montelaimard, Valença, Gap, Las Doas Alps, Briançon, Ols (Oulx, Itàlia), Drauníer (Dronero Itàlia), etc.
Degun dialecte es milhor qu’un autre, i a solet d’evolucions segond las diversas influéncias per lo francès, italian...

Ce que pausa la question dal rastachament de nòstra cultura a un’entitat mai generala. Es ben conoissut un niçard non es un francès, non es un italian. Fin finala a sa pròpria identitat e sas originalitats, exprima la siu occitanitud ben ancoraa dins son país : lo país niçard.

=> PAUSICIONS DE LA FRANÇA :
la França refuda franc de reconoisser sas lengas regionalas, article 2 de la Constitucion obliga, tant coma l’aplicacion efectiva de la « Charta europèa de la lengas regionalas e minoritàrias ». Mas per lo monde es lo país dals drechs de l’òme (an eissobliat qu’èran tots los òmes).

=> EUROPA :
per nosautres l’Euroregionalisacion sembla un mièjan equitable d’estre reconoissuts e de trabalhar en patz amb nòstres vesins, fòra dal jacobinisme o chauvinisme (especialitat -non culinària-).

=> LAS ADREIÇAS SUS LO TERREN :
luench de la reserva d’ameridinans dins la quala los colonisators culturals aurion volgut nos veire, avèm una ret d’associacions que trabalhon sus lo terren mas non an pron de relaisses sus lo public grand.

Ciutadans dal Monde :
Esperantò :
I.E.O. :
C.C.Oc País Niçart :
Lou Felibritge :
Lou Sourgentin :

Chormas de tiatre :

Correspondéncia : medoc@caramail.fr (precisar per lo Med'Oc Niça)
o segretariat de Lenga d'Oc de la Fac.